

Приморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА IV ◊ БРОЈ 55. ◊ 10. АПРИЛ 1975.

ЦИЈЕНА 2 ДИНАРА

ОПШТИНСКА КОНФЕРЕНЦИЈА САВЕЗА КОМУНИСТА

ОЖИВОТВОРЕНЕ УСТАВНИХ НАЧЕЛА И РАЗВОЈ САМОУПРАВНИХ ОДНОСА

На СЛЕДНИЦИ ОПШТИНСКЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ САВЕЗА КОМУНИСТА, која је одржана крајем марта, разматран је извештај о раду за период од јануара 1973. године до априла 1975. године.

Констатовано је да је у овом периоду Конференција у центар своје идејно-политичке активности ставила најактуелнија друштвено-политичка, економска и друга питања: оживотворење Устава, рад на даљем развоју самоуправних односа, праћење привредних кретања, проблематика стабилизације и санирања буџета и фондова општине, програмирање даљег развоја основних организација удруженог рада и општине као целине, рјешавање социјалних разлика и политичке солидарности, јачање општенародне одбране и безбедносне ситуације, организационо јачање и акцијно оспособљавање омладинске организације, питање кадрова, као и јачање идејно-политичког јединства у Савезу комуниста.

ОТПОРИ КОЈИ СЕ НЕ МОГУ ПРАВДАТИ

На плану оживотворења Устава најинтересантнија активност испољена је у угоститељским радним организацијама. Било је доста тешкона парочити у раду партијских организација, где су испловавале субјективне слабости, па се процес конституисања доспао обидао. Ипак, направљени су значајни кораци напријед, па је у току завршетак нове унутрашње организа-

циске резултата, Конституисали су се Дом здравља, погон „Хемпра“ у Ђурђевици, одмаралиште „Путнички“ у Вечиници и индустријска пекара „Млинопрер“ из Ваљева. Току је конституисање ПТТ погона и погона фабрике „Гоч“ из Краљева. Треба очекивати да ће се најзад и погон Електродистрибуције конституисати, као и да ће хотел „Парк“ истрајати у настојању да му се врати право на ООУР, чиме је оспоравају.

На овом послу јављају се отпори, који долазе од стране руководећих људи у организацијама о чијим се погонима ради, па је истицана концепција конституисања ООУР на такозваном гранском принципу, искључујући тако могућност да се један погон, који испуњава све услове за организовање у ООУР, тако и конститушише.

Нужно је сагледати могућности за постојање ООУР у хотелу „Београд“, погону БИМ „Слава“, супермаркету „Центромрома“.

НАПРЕДАК У САНИРАЊУ ОПШТИНСКОГ БУЏЕТА

Оно што је веома битно, јесте чињеница да у досадашњем развоју друштвено-економских и самоуправних односа у удруженом раду, и поред извјесних резултата, нијесу остварене квалитативне промјене: у самоуправљачкој позицији радног човјека још увијек није превазиђен менталитет присутан у ранијем, класичном предузећу, па је стога потребно стапити апгажовање социјалистичких снага у радију организацији и изван ње да би

се обезбиједила досљедна и суштинска примјена уставних ријешења.

Постигнути су и извјесни резултати у раду самоуправних интересних и мјесних заједница, али се мора истaćи да се активност СК, синдиката, ССРН и Скупштине општине углавном свела на спровођење поступка конституисања ових институција и неопходну нормативну дјелатност.

Забиљежени су веома значајни резултати на спровођењу ставова и закључака ЦК СК Црне Горе и Општинске конференције СК у области усклађивања друштвено-економског система са Уставом. Угоститељска привреда удружила се у ХТП „Монтенегротурист“, чиме су створени услови за складнији и динамичнији развој угоститељства и формирања квалитетне туристичке понуде.

Потребно је истаћи да су направљени крупни кораци и у санирању општинског буџета за који је било карактеристично неусклађено повећање прихода с динамичком растом привредних активности. Због тога је дошло до великор дефицита који је на крају 1973. године износио преко милијарду динара, а и фондови су, такође, били „у були“ за преко милијарду динара. Веома комплексна и организована активност у току прошле године омогућила је остваривање буџетских прихода у износу од 2.787,500 динара, односно повећање за 79% у односу на 1973. годину, чиме је практично санирано тешко стање из ранијег периода. Предузимане су мјере ради санирања пораста цијена, као и за заштиту животног стандарда.

Чине се знатни напори на програмирању даљег развоја основних организација удруженог рада: ради се плањани, програми и споразуми

на којима ће се темељити развој самouправне привреде.

СУЗВИЈАЊЕ СОЦИЈАЛНИХ РАЗЛИКА

На плану сузбијања социјалних разлика и остваривања политичке солидарности донијето је више објуга које имају за циљ даље сузбијање разлика и отклањање пижових узорака и последица. Ту, прије свега, треба поменути Одлуку Скупштине општине о уређивању давању на коришћење грађевинског земљишта којом је спријечено расподјељавање национализованим земљиштем од стране ранијих власника, а сајам тим пижовом неоснованом богањењем и захваљењем ренте, као и увођењем конкурса који је спријечен неравноправним третманом грађана и обезбијђеним објективним критеријумима при дојељи земљишта. Мјерама пореске политике у значају мјерији неутралисани су ранији извори социјалних разлика и умањене могућности неоснованог богањења. Код промета некретница је, на пример, доношењем овогодишње одлуке, поред пореза на промет, уведен и порез на добит, тако да је продажа зграда, плацева и аутомобила смањено богањење. Одлука Скупштине општине уведена је прогресивна стопа опорезивања појединих прихода, чиме је остварен принцип да грађани који остварују већи приход даје и већи допринос за општегодишње потребе. Знатан напредак у сузбијању социјалних разлика остварен је и у запошљавању радника, где је дојијет Самоуправни споразум према коме је дат приоритет лицима која су у слабијем материјалном положају. Самоуправни споразумом о стимулацији ученика и студената створени су објективни критеријуми за обједињавање стипензија и обезбијђени материјални уговори за школовање јефикаснији.

Преогузе су мјере за побољшање непосредне јефикасности заштите, а очекује се закључивање Самоуправног споразума о солидарној изградњи становија за раднике.

У извештају је констатовано да досадашњи резултати Комисије за испитивање поријекла имовине не задовољавају, али истакнуто и то да она за то није крива јер до скора нијесу постојали ни најосновнији услови за њен рад. Скупштина општине је формирала стручну службу и треба очекивати

одређене резултате. Међутим, поред обезбеђења стручних, материјалних и техничких услова за рад, неопходно је и обезбиједити одговарајућу морално-политичку подршку члановима Комисије.

Захваљујући правилној организацији у раду Скупштине општине и њених органа, у промаји години постигнути су виши резултати на решавању питања друштвеног стандарда: изграђен је улазни пут у Будву, стамбена зграда за борце и пензионере, у току је изградња тржног центра и модерног ојечег вртића. Треба поменути и веома добро организовану здравствену службу, као и остварење одјељења Средње туристичке школе у Будви.

Конференција Савеза комуниста је, разматрајући детаљно свако питање везано за дјеловање општенародне одbrane, дојијела конкретне закључке ради отклањања ранијих слабости у раду. Она је, такође, прије три мјесеца извршила анализу спровођења закључака и тада је констатовано да су постигнути задовољавајући резултати.

АКЦИОНА СПОСОБНОСТ САВЕЗА КОМУНИСТА

Партијска организација је у протеклом периоду значну пажњу поклонила јачању улоге омладине у друштвено-политичком животу комуника. Припремљена је заједничка сједница Конференције СК и Конференције ССО на којој су исцрпно разматрана сва питања из области рада и дјеловања омладинске организације. Констатовано је да је омладинска организација у задње две године успјела да консолидује своје редове и да превазиђе многе слабости. Млади у укупном броју чланова Савеза комуниста наше општине чине једну четвртицу, а око 75% новопримљених чланова СК је млађе од 27 година. Међутим, још увијек има проблема у њиховом раду, а нарочито се захваљује одсуству организованог идејно-политичког рада и марксистичког образовања, па је, и поред задовољавајућег присуства младих у свим важнијим друштвено-политичким и самоуправним структурима, недовољан.

Уважавајући чињеницу да је кадровска политика битан фактор успјешног и ефикасног остваривања друштвено-политичке улоге Савеза комуниста, поклоњена је знатна пажња спровођењу ставова и принципа које је на плану вођења и усмјеравања кадровске политике водио СК. Заступљеност радника-непосредних производа у организацијама управљања радних и других организација, односно руководећим органима друштвено-политичких организација, вијећима Скупштине општине, бројним делегацијама и скупштинама интересних саједница, омогућила је већи и одлучујући утицај радничке

Чланови Општинске конференције и представници друштвено-политичких организација

(Наставак на 2. страни)

ОСТВАРУЈУ СЕ ЖЕЉЕ ПЕТРОВЧАНА

О ВИХ ДАНА ЈЕ У БУДВИ предсједник Скупштине општине Бранко Игњачевић са својим сарадницима водио разговор с делегацијом Мјесне заједнице Петровац на мору, коју је предводио предсједник њеног Савјета Урош Зеновић. Централна тема овог разговора била је разматрање могућности изградње друштвеног дома у Петровцу — објекта, чија реализација значи остварење давнишњих жеља и задовољење основних потреба Петровчана.

На иницијативу Савјета петровачке мјесне заједнице, коју су подржали сви други политички фактори будванске комуне, радни људи и грађани су се изјаснили да својим петогодишњим самодоприносом (1. 1. 1974 — 31. 12. 1978. године) учествују у обезбеђењу средстава за изградњу дома културе у Петровцу. Средства по основу овог самодоприноса редовно пристижу, али њихова висина није довољна да би се у скоријем времену могло приступити изградњи овако значајног и крупног а толико потребног инвестиционог објекта.

Зато је на састанку разматрана могућност да се у Петровцу приступи изградњи друштвеног дома, који би до изградње толико очекиваног дома културе задовољио елементарне потребе радних људи и грађана са овог подручја. Објекат би се изградио у склопу с урбанистичким планом у оквиру петровачке спортске зоне и имао би до изградње дома културе, његову функцију, а касније би служио у спорско-рекреативне сврхе.

Изграђен од монтажних елемената, друштвени дом би захватао површину од 580 метара квадратних, а имао би у свом саставу биоскопско — позоришну салу од 300 сједишића, четири друштвене просторије са клубом и просторије за спорт. На основу прикупљених понуда од специјализованих организација и програмских скица пројек-

тију се да би предрачунска вриједност оваквог објекта, укључујући и трошкове припреме терена, износила 2,500.000. динара.

Разматрана је могућност обезбеђења средстава за изградњу оваквог објекта и том приликом констатовано да би се заједничким напорима и јединственом акцијом у почетној фази могла обезбиједити средства у висини 1,070.000. динара. У ту суму требало би да уђу уштећено средства Мјесне заједнице из 1974. године у износу од 200.000 динара, нераспоређена средства Туристичког друштва „Приморје“ у износу од 400.000 динара, средства самодоприноса из 1974. године, наимењена за изградњу дома културе у износу од 270.000 динара и средства петровачке Мјесне заједнице за 1975. годину у износу 120.000 динара.

Очијењено је да би по удрживавању планираних средстава овај износ могао да послужи за орођавање код пословних банака ради добијања кредита, уколико се не биде код извођача радова обезбиједила могућност пролонгирања исплате извршених радова, у складу с друштвеним могућностима. Преостали износ потребних средстава за изградњу овог објекта требало би да обезбиједи Завод за изградњу и уређење општине Будва и организације удруженог рада с подручја ове мјесне заједнице, које изградњом оваквог објекта задовољавају и своје потребе и потребе својих радника, док би опрему заједничким средствима требало да набаве предузеће „Зета-филм“, Културни центар и ООУР „Палас“ — Петровац на Мору.

Састанак је завршен са закључком да би Завод за изградњу и уређење општине Будва и Савјет Мјесне заједнице требало да се ангажују на реализацији овог послана коме се у Петровцу говори на састанцима, по кафанама и кућама.

Д. Ј.

Удружијање средстава

Све се чешће поставља питање сарадње мјесних заједница и организација удруженог рада, јер се наиме потреба повезивања и координирања њихових међусобних активности. Самоуправљање у једним и другим заједницама не може се једно другом супротстављати, јер се ради о два облика истог друштвеног процеса. Мјесне заједнице и друге самоуправљање радне заједнице могу остварити своју друштвену улогу само као јединице у цјелокупном систему самоуправљања у општини.

Организације удруженог рада треба да интересују под каквим условима живе њихови и чланови њихових породица, без обзира да ли се ради о стамбеним, комуналним или другим условима живота. То стварање о производима требало би, по правилу, да се оствари кроз сарадњу радних организација с мјесним заједницама.

Заједнички интерес је да се задовоље одређене друштвене потребе, а то се може постићи једино ако грађани у мјесним заједницама удрже своја средства са средствима организација удруженог рада и средствима буџета и општинских фондова, јер се само тако могу решити актуелни проблеми наше свакодневнице.

Мјесне заједнице преузеле су, и све више преузимају, одређене функције општине, па се из тог разлога и јављају као иницијатор и покретач разних акција, које непосредно служе задовољавању потреба радних људи и грађана. Зато је и до принос организација удруженог рада јачању финансијске моћи мјесних заједница веома значајан и не представља ништа друго него рјешавање оних проблема за које су непосредно за-

интересоване и једне и друге заједнице.

Чињеница је да извјестан број организација на нашем подручју не показује спремност на сарадњу с мјесним заједницама. Узрок таквог понашања су: несхватање значаја и улоге мјесних заједница у систему друштвених самоуправљања, несхватање сопствене улоге у задовољавању свакодневних потреба радних људи и њихових породица, недовољна заинтересованост за одвајање средстава за потребе мјесних заједница, неоправдано затварање појединачних организација у своје оквире или погрешно схватање да оне треба да рјешавају проблеме који се рјешавају у друштвеним и просторним оквирима мјесних заједница, чињеница да неки радници не стапају на територији односне мјесне заједнице или, пак, што се код појединача не среће потреба за удрживавањем средстава с другим организацијама удруженог ра-

да ради остварења заједничких задатака.

Из тог разлога комунисти и остали радни људи треба у потпуности да схвате своју улогу и појачају активност у оквиру мјесних заједница, настојећи да се превазиђу постојећа погрешна схватања о тој улоги.

Наша привреда је углавном туристичка — све је подређено туризму и његовој даљој перспективи. Туристички интерес постао је и појединачни и заједнички за све радне људе и грађане у нашој комуни. Проблеми у мјесним заједницама наши су, заједнички, а њихово успјешно рјешавање наша заједнички задатак, који се може успјешно извршити једино ако се удржије сва три субјекта — грађани, организације удруженог рада и друштвено-политичка заједница, и то заједничким стварањем средстава за финансирање друштвених потреба у оквиру мјесних заједница.

Д. Јововић

ПРЕДСТАВЉАМО ВАМ ДЕЛЕГАТЕ

БОГОЉУБ РАЂЕНОВИЋ

Н АЈПРЕЧИ ЗАДАТАК Скупштине општине како га види Богољуб Рађеновић је ове окретање према грађанину и усностављање с њим чвршћег контакта, и то првенствено преко мјесне заједнице основне ћелије нашег друштва. Из објективних или субјективних разлога грађанин је остао ван подручја где се рјешавају најважнија питања, односно не консултује се увијек, па је опраштана бољазан да се губи повјерење у Скупштину општине.

Да би члан делегације доприносио њеном раду, он мора да прочита материјале, мада постоји објективна сметња за то јер су људи мањом мноштвом заузети.

Што се њега тиче, он редовно чита све материјале, јер „и кад то не

би чинио као делегат, морао би као предсједник Комисије за прописе“.

Да би чланови делегација били редовно информисани, можда би требало одабрати материјале који се шаљу члановима делегација, то јест достављати им само значајнија нормативна акта која Скупштина треба да до-

мишљаје да се делегације још нијесу уходале, а од њих много очишћују мјесне заједнице и Скупштина.

За рад Вијећа мјесних заједница мисли да би могао бити потпунији, јер би делегати још више могли да се уносе у проблеме. Оцјењује позитивно експедитивност при одржавању сједница, но, исто тако, сматра да она не

би смјела да утиче на квалитет рада.

Ево и списка функција које обавља Богољуб Рађеновић: делегат је Вијећа мјесних заједница, секретар Туристичког савеза општине, предсједник Савјета Мјесне заједнице Будва II, предсједник Комисије за прописе, члан Управног одбора Туристичког савеза Црне Горе, члан Предсједништва Туристичке конференције Јужног Јадрана, члан Управног одбора пливачког клуба „Могрен“, члан Управног одбора спортског риболовног друштва „Делфин“, члан Предсједништва СОФК-е, члан Управног одбора Завода за заштиту природе Црне Горе. Ако се овоме дода да му је једни хоби туризам, онда делегат Рађеновић има пуне руке после.

М. Р.

ИЗ СЈЕНКЕ НА СВЈЕТЛО

Уређује: Димитрије ЈОВОВИЋ

СИГУРНОСТ

На питање директора: „Како би се понашао у случају покушаја пљачке имовине која ти је повјерена“, њени чувар — наш суграђанин одговори: „Кад бих знао да се то заиста може десити, одмах бих подnio отказ“.

ШТЕДЊА

У неким мјесним заједницама планирају

да зјаједничке комуналне проблеме решавају искључиво средствима буџета и фонда, заборављајући том приликом да треба ангажовати и средства још два субјекта — грађана и организација удруженог рада. Плашимо се да им планови не испадну исувише нереални.

ПРВЕ ЛАСТЕ

Прве туристичке ласти су долетјеле, али се ми због тога много не сјекирамо, јер се тек сада припремамо за генерално уређење појединачних туристичких пуктова.

Изгледа да је важно да спремим дочекамо туристичка јата.

Заборављамо при томе да и претходнице често могу јатима да промијене маршуте.

Општинска конференција СК

(Наставак с 1. стране)

Класни састав руководства СК битно је промијењен у корист непосредних производијача. У садашњем саставу Конференције 50% члана су радници, а у Општинском комитету 75%, док су у организацијама преко 50% секретара непосредни производијачи.

На Конференцији су усвојене и статутарне одлуке, а подржан је и предлог да се за предсједника Општинске конференције СК изабере Блажко Ивановић, друштвено-политички радник из Будве, а за секретара Милан Митровић, предсједник ОК СК и члан ЦК СК Црне Горе.

С. Греговић

27. МАРТ 1941.

ПОБЕДОМ ФАШИЗМА У ЊЕМАЧКОЈ и доласком Хитлера на власт 1933. године Њемачка је ужурбанио радила на припреми за остварење планова изнијетих у књизи „Моја борба“ за реваншизмом и стварање „животног простора“ за њемачку нацију, тј. за освајање тужих територија и поробљавање других народа. Њемачка је већ 1938. године извршила „апексије“ Аустрије, а потом годину дана касније изнудила од Енглеске и Француске признање доминације над Судетским областима „у интересу мира“. Њемачка окупира Чехословачку, а 1. октобра 1939. године напада Пољску. То је био почетак II светског рата. Пољска армија пружила је отпор, али је брзо капитулирала.

Да би што прије остварио своје циљеве Хитлер склапа Тројни пакт с Италијом и Јапаном. Већ 1940. године капитулирају Данска, Норвешка, Белгија, Холандија, Луксембург и Француска. Мађарска, Румунија и Бугарска стављају се у службу Хитлеру, потписујући приступање Тројном пакту. Италија 1940. окупира Албанију и напада Грчку, која уз помоћ Енглеске пружа отпор, но узалудно. Тако је готова читава Европа била почетком 1941. године под фашистичким чизмом. Хитлер се спремао за напад на Совјетски Савез који је био планиран за 15. мај 1941. године. Да би то могао, требало је да претходно обезбиједи своје јужне границе, односно да приволи југословенску владу да прије Тројном пакту. То је урађено 25. марта 1941. године у Бечу. Уз присуство министра иностраних послова Њемачке Рибентропа, грофа Тана и јапанског амбасadora у Берлину, предсједник владе Драгиша Цвијетковић и министар спољних послова Цициар — Марковић потписали су срамни документат — издају земље. Као награду за овај гест, Хитлер је обећао кнезу Навлу Карабрђенићу Солун.

Чим се сазнало за ово недјело у Београду и другим центрима Југославије почеле су демонстрације. Кулминација је достигнута 27. марта. Тога дана комунисти први пут излазе из илегалства, организују демонстрације, говоре... Одјекивало је широм земље... „Боље рат него пакт!“, „Боље гроб него роб!“. Те језгровите поруке означавале су нездовољство народа владавином буржоазије и нағовјенитавале групне догађаје. Демонстрације су се одушењујењем примљене од читавог мирољубивог човјечанства, посебно у поробљеној Европи.

Збачена је издајничка влада Цвијетковић — Мачек и изабрана нова на чијем челу је био ваздухопловни генерал Душан Симовић. Али, и та влада, умјесто да се припрема за одбрану земље, признаје лојалност Хитлеру, сподједије вјерујући да ће изbjећи рат. Хитлер, ван себе од вијеса, није хтио да ризикује. Признајући да су дотађаји у Југославији на њега дјеловали као шамар, одлучио је да казни Југославију.

Та одлука требала је да се изврши 6. априла. Генерал Симовић сазнао је за њемачки план, али је био ујверен да неће доћи до његове реализације па је 6. априла предвидио да прослави као дан вјенčања своје кћерке. Земља је била потпуно неспремна за одбрану. Њемци су без објаве рата напали нашу земљу са свих страна. У ноћи између 5. и 6. априла њихове трупе из Румуније улазе у Југославију и заузимају Сински канал, те тако затварају пловидбу Дунавом. Око 5 часова изјутра 6. априла бомбардују војне аеродроме, а у 5,30 услиједио је ваздушни напад на Београд, који је поповљен у подне и нанеће. Бомбардовану су важнији објекти у цијeloј земљи. Њемци су за „подухват 25“, тј. за напад на Југославију и Грчку, ангажовали 83 дивизије — 34 њемачке, 44 италијанске и пет мађарских. Од тога је у напад на Југославију предвидење 51 дивизија — 24 њемачке, 22 италијанске и пет мађарских, што је одговарало броју од око 900.000 војника.

Бошко Ђетковић

Оспособити јединице народне одbrane

И ове године, на предлог Штаба територијалне одbrane, Савјет народне одbrane је закључио да треба преко Скупштине општине обезбиједи средстава за осаваремењивање спреме, унапређење и стручно оснаправљавање јединица територијалне одbrane.

У току прошле године за ову сврху била су издвојена значајна средства. Њихова правилна реализација у највишијим савременим средствима за борбу против евентуалног агресора имала је велико друштвено оправдане, те је обезбеђење средстава схвачено као часна и свeta обавеза радних људи, организација уједињеног рада и општине. Зато се с првом очекује да ће и ове године основне организације уједињеног рада с нашег подржача издвојити из спојних фондовца дно средстава за потребе општине одbrane. Као пример осталима могла би да послужи ООУР „Св. Стефан“. Имајући у виду да оваква практика није нова, нити нашим људима страна, може се са сигурношћу рачунати да ће они уложити максимум напора, добре воље и представа за јачање одбрамбене моћи сноје средине — за одбрану свога огњишта.

Треба истави да је винетуко порасла активност Општине

ског штаба територијалне одbrane на развијавању основних питања одбрамбene спремности својих јединица. Ових дана Штаб је на једној од својих сједница детаљно размотрio питање обуке и стручног оснаправљавања сваког припадника територијалне одbrane, посебно војно-стручног оснаправљавања старешинског састава. Закључено је да су старешине обавезне да подигну ниво војно-стручног знања, како би могли командовати и самостално изводити обуку са својим јединицама.

Ово ће се, поред организованог рада, постићи и путем индивидуалног оснаправљавања, у чemu се и досад имало доста успјеха. И не само то. У интересу подизања борбene спремности јединица територијалне одbrane, ове године ће се организовати такмичење под називом „Бирамо најбољу јединицу — појединца“, након чега ће најбољима бити подијељене одгонарајуће награде. Предвиђено је и учешће припадника наших јединица у јубиларној паради и другим манифестијама, што ће бити и значајан допринос прослави тридесетогодишњице побједе над фашизмом.

Перо Кнежевић

ЕКСПЛОЗИЈА У КЛАНЦУ

Топли, љетњи дан близјео се крају, сунце је пољако залазило иза врха Треска вице. Био је 2. јула 1942. године.

У кланцу широком око тридесет метара, са управним каменим странама, који се налазио у самом поноћју планине, група партизана, раширене цијелом дужином и скривена иза стјеновитих громада, посматрала је призор од кога им је застјајао дах.

На самом изласку из кланца, с десне стране, на литици високој тридесетак метара, један млади покупавао је да допре до пећине, у којој се налазило усташишко гњездо.

Било је простио невјероватно да то може да се учини без ужаса и пажљивије планинарске спреме. Цијела та страна, од поднојаја кланца до на десет метара пред улаз у пећину обрасла је густим штвјем, али је зато остатак пута био готово у спрван зид.

НЕ ОКЛИЈЕВАЈ МАРКО!

Прије него што је кренуо према пећини, младић је пронашао уску стазу у штвју која је водила један оно пут до не. Чим се стаза изгубила, почeo је да се вере уз стијене. Чинио је то врло вјешто, иако је на ногама имао текшике војничке цокуље, а преко лева предбачену пушку.

Није имао право према пећини већ укосо с намјером да прије са стране. Сваког часа је застјајао и гледао према њеном улазу, као да је очекује да не се тамо неко појави.

Избочине на усправио је литици биле су ријетке. Пашаљко је стајао на њих. Пипајући као у мраку рукама је тражио било који се ослонца за који би се прихватио и напредовао који се сакиетар. Плашио се изненадног оброна камена испод ногу.

Знјој му се сливавао из очију. Бомба је појасујео га је жуљила. Није могао да је се ослободи јер је она требао да ријеши све.

Вријеме је споро прогласило. Пет, десет, већ је прошло и пегајест минута откако је кренуо из подножја кланца! Из њега остајао је метар за метром првог пута.

Другови заклонили су се у кланцу, али са спремним пушкама, негримећи су га посматрали. Мртвути тишину нарушило је крештање птице која је изненада прелетјела изнад њега. Када је био око два метра од пећине, из свих грла у кланцу зборили су се повици:

— Баџај, Марко! Баџај, шта чекаш?

Ријечи су му одзванале у ушима као ехо. Застао је да се одмори. Био је прибран. Шта ће

бити ако промашим и не убацим бомбу у пећину, помислио је.

Бомба о појасу била му је једна коју је имао. Знао је да ће у случају неуспјеха морао да се врати у кланцу по другу и да би сав његов дотадашњи труд био узалудан. Најгоре у свему било је, ипак да што би поново пењање задржало борце у кланцу и онемогућило им да на вријеме изврше задатак који им је поставио Врховни штаб и друг Тито.

Марко Станишић

Бајко је појасао борце у кланцу и окупито их око себе.

— Другови, наређење Врховног штаба и Штаба бригаде је да до ноћи нападнемо и разоримо жељезничку пругу Коњиц — Мостар и то дио између Коњица и Хаџина — обратио им се. — Више немамо времена да се враћамо и заobilazimo кланицу. Морамо прони и овуда!

Позвао је командира Друге четре Саве Бурића и река му да изaberete извршеље који ће заузети пећину.

— Саво је послао мене, Пеља Секулића, Хајру Мехинагића, Месуда Смаилбегovića и Милорада Радовића — присећа се тог догађаја Марко Станишић. — Заobilaznim путем дошли смо изнад пећине и почели да баčamo бомбе, али узалуду: литица је била готово окомита, бомбе су летејеле низ њу!

Братили смо се и споштили командиру да на овакав начин не можемо ништа учинити.

НАДРАЖА ЧЕСТИКА
Колона бораца и даље је стајала у кланцу. Вријеме је одјицало. Из села Цепи стигао је и Коча Поповић. Дошао је на око 300 метара од изласка из кланице и довикну компанantu Првог батаљона Ђетковићу да појури с уничтавањем непријатеља у пећини.

— Ђетковић је пренео наређење командиру Саву Бурићу. Одмах сам се јавио. Сјенам се да су борци повикали: „Хаје, Марко!“ — прича Станишић. — Нијесам знао за страх: прихватао сам пушку и једну бомбу и кренуо. Било је мало изгледа да се докопам те проклете пећине и останем жив, али се урату о томе није мислило.

Кад је Станишић ускочио у пећину, осмарица пратећих усташа гледали су га као савладу. Бомба у његовој руци је изашла: требало је да експлодира за три секунде! Усташе су побацавају оружје и подигле руке изнад главе. Марко је преко рамена бацио бомбу низ литицу. Експлозија је одјекнула као грмљавина.

Изненада, један усташа, прикривши дубину пећине, подигао је пушку и опалио у Марковом правцу. Метак је погодио младића у ногу, али је овај одмах обогорио ватром из свог оружја. Усташа се ухватио за груди и посјеку.

Задатак је био извршен. Батаљон је могао да прође. Као су се борци спустили у село Цепи, младић су на показају храбрости честитали и чланови Врховног штаба. Честитка друга Тита била му је најброжа.

Марко Станишић, пешкопски, има четрнаест одликовања. Петнаесто је Орден народног хероја. („Политикин забавник“)

Петровачка плажа — привлачна мета туриста

СЕЗОНА ЈЕ ПОЧЕЛА

СЕЗОНА НА БУДВАНСКОЈ РИВИЈЕРИ већ је и званично почела. Раније него икада до сада, у Будви и Светом Стефану стigli су инострани туристи. Хотел „Интернационал“ и „Маестрал“ примили су прве госте из Западне Њемачке средином марта. Отворен је и хотел „Медитеран“ у Бечићима у који је стигла прва група страних туриста. До 20. априла почеће да раде готово сви угостиљски објекти на подручју Будве, Бечића и Светог Стефана.

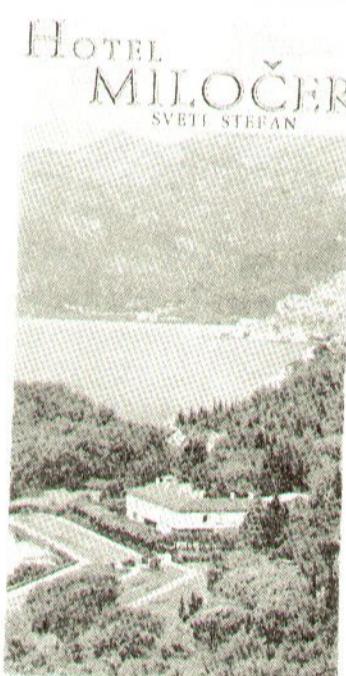
Смјештај и исхрана биће ове године нешто скупљи, али ће и квалитет услуга бити на већем нивоу. Нарочита пажња посветиће се смјештају домашњим гостима. Они више неће бити препуштени самоволи безобзирних појединца који у „шпицу“ сезоне, када се тешко налази место под будванским сунцем, самоволно одређују цијене. Завршена је категоризација соба и одређене су цијене које ће бити другог поштovanе. О томе ће се старати туристичка инспекција и други надлежни органи.

ЦИЈЕНЕ ЛЕЖАЈА У ДОМАЋОЈ РАДИНОСТИ

Сви капацитети у приватном сектору укључени су у организацију „Монтенегротурист“. О продаци ће се старати ООУР за домаћу радиност „Могрен“. Но-воформирани организација водиће бригу о приватном смјештају, исхрани у сопственим ресторанима, смјештају у аутокамповима, затим о организацији излета, резервацијама, давању информација и осталим туристичким угостиљским услугама.

Према информацијама ООУР за домаћу радиност „Могрен“ Будва, цијене смјештаја у приватним кућама у Светом Стефану у главној сезони у собама прве категорије стајање од 50 — 55 динара, у другој 40—50, а у трећој од 30 — 40 динара по лежају.

У Будви и Бечићима лежаје прве категорије стајање 45—50, друге 35—45 и треће 30—35 динара. У осталим мјесецима ван сезоне ове цијене не се умањавају до 40 одсто. За боравак краћи од три дана плаћаје се цијена увећана за 30%. У кућама где се сервира доручак цијене ће износити 15,00 динара по особи а за употребу кухиње на-плаћиваће се пет динара по одраслој особи. Радне организације које врше фиксни закуп лежаја дужи од 60 дана имају специјални попуст.

Један ђак — један цвијет

Мјесна заједница Будва I започела је прву овогодишњу акцију на привремена за туристичку сезону. Мада још нијесу решени многи проблеми (простор, финансијска средства, стручна служба захваљујући разумијевању грађана и радних организација у току је уређење старог будванског парка поред луке, чишћење канала, уређивање стаза и обновљање зеленила новим засадима. Помоћ за ову акцију дали су грађевинско предузеће „Новогехн“ из Новог Сада, „Инжењеринг“ из Београда, затим „Расадници“ Београд, Основна организација удржавеног рада „Авале — Буба“ и Комунално-стамбено предузеће. Поред грађана, ова акција ће окупити и велики број омладине и пионира. Учествоваће омладинска радна бригада и ученици Осмогодишње школе „С. М. Љубишић“. Школска омладина учествује у овој акцији под паролом један ђак — један цвијет, што значи да ће сваки ученик засадити један стручак украсног биља, након чега ће стари парк добити другачији изглед.

Владимир Станишић

ИСТЈЕРИВАЊЕ ПРАВДЕ

Радници погона Електродистрибуције у Будви никако да добију битку са својим матичним предузећем из Титограда и постану ООУР, иако на то имају право. Више од годину дана траје њихово „истјериње правде“, или никако да успију да своја самоуправна Уставом загарантована права и остваре.

Радници овог погона, њих дванаесторица, одлучили су још у децембру 1973. године да се конституишу у ООУР, јер се на подручју Будве ствара 25% дохотка ООУР у Котору, којој припадају Будвани. Но, њихову одлуку су у Котору окарактерисали као незакониту, па је Уставни суд Црне Горе, расправљајући о овоме у јуну 1974. године, донио одлуку да се пословници у Будви призна статус ООУР.

На томе се нијестало. ООУР из Котора и Електродистрибуција из Титограда истовремено подносе тужбу Окружном привредном суду, којом се тражи поништење одлуке радног колективе о конституисању.

Титограђани су послије извјесног времена видјели да су у заблуди, али су Которани и даље остали упорни, наводећи као разлог да ће се појавити вишак радне снаге у Котору и да су радници из Будве неспособни да преузму средства на управљање, која је немогућно подијелити.

То управо кочи Будванске да коначно остваре своја права. Наиме, потребно је да се изврши диобни биланс, како би се ООУР регистровао код Окружног привредног суда.

Ради се на завршном рачуну и диобном билансу — рекао нам је Душан Вукадиновић, шеф пословнице у Будви, али то иде доста споро. Диоба је требало да буде завршена још у септембру прошле године, али Которани упорно отежају. У нама не гледају сараднике, већ противнике зато су међуљудски односи погоршани до те мјере, да је веома тешко радити.

Слично мишљење има и радник Павле Чучка, који нам је изнисио податак да још нико од радника пословнице у Будви није добио од Електродистрибуције стан, иако се на овом терену формирају знатна средства. Из заједничког стамбеног фонда добијали су станове радници из Тивта, Херцег-Новог и Котора.

— Понашање ООУР Котор је директно супротстављање спровођењу Устава — каже Милан Митровић, предсједник Општинске конференције Савеза комуниста. — Они су научили да послују на стари начин и да убирају средства из Будве, а да будвани радници буду пасторчад. Ми смо упутили захтјеве Општинској конференцији Савеза комуниста Котора да помогне рјешавање овог спора, али су се другови из Котора оглушкили о наше захтјеве, јер до данас нијесмо од њих добили никакав одговор.

С. Грегорић

Лако стечена вила

Комисија за испитивање поријеска имовине Скупштине општине Земун донијела је рјешење о одузимању куће Петру Добрићу из Батајнице. Кућа се одузима у корист Скупштине општине Будва. Корисна површина одузете стамбене зграде износи 144 квадратна метра, а налази се у центру Будве.

Спроведећи поступак испитивања поријеска имовине, Комисија је утврдила да је Петар Добрић незаконито стекао између осталог и издавањем лежаја у домаћој радиности.

У Комисији за испитивање поријеска имовине СО Будва, где смо и добили ове податке, истичу да је интересантно каква је постојала „сарадња“ између службених органа СО Будва и Петра Добрића. Наиме, Добрић је пројекат за вилу радио лично из органа управе, које је истовремено, вршило контролу пројеката и њихову реализацију! За овакво понашање службених органа није потребан никакав коментар.

ДВА САТА СА ПЕКАРИМА

НЕБО КАО ДА СЕ ПОДИЈЕЛИЛО. С мора — облаци, мрачни и згутнути, с муњама у позадини као рефлекторима. Освијетле пловеће „небеске докове“ и нестану. И кишне капи, ситне и досадне, као јесење, тада постану видљиве. Јужни вјетар хлади и кроз гране шапуће. Ни вјетрина, ни вјетри.

Пут сјевера пукла ведрина. Врхови камених громада заогнули се съјежним „тешником“. Под треперавим бљеском далеких звијезда подсећају на глечере.

Будва утонула у мартовску помрчину: редукција електричне енергије још траје. Тамо, у Топлишу, испод шумовите Дубовице, налази се нова пекара, циљ наше посјете. Код старе раскрстинице скрећемо с Јадранске магистрале, и то путем асфалтним, узаним — и двоје коља да се честито размину. Не прође се много, а сконас код гвоздене капије.

Испред пословне зграде, освијетљене с врха до дна, поређани као под конци „ТАМ-ови“. Двоипотонци и једнотонци, свима добро посната, спремни су за старт.

У пекари редукције нема. Истина, то их и конита. Имају сопствени агрегат, најмијењен за случајеве хитне природе, највише за сат-два. Међутим, овај њихов сада ради и по 12 часова. Питаш је хоће ли издржати, а мора — хљеба не смије да фали. Осјетио би ту несташицу њихов колектив брзо. Потрошаче је тешко освојити, али их је веома лако разочарати.

Евро њихове личне карте, с основним показатељима. Исписаћемо јој уз помоћ наших љубазних домаћина — замјеника директора Петра Мартиновића и секретара партијске организације Бора Колиновића.

Послују у сastаву предузећа за промет и прераду житарица на велико и мало „Житокомбинат“ — Бачка Топола. Као основна организација „Топола“ — Будва имају својство правног лица, али без посебног жирорачуна. Због тога рачуна много се не секирају. Но, о томе мало касније.

Млад су колектив — пројекат старости упошљених је 30 година. Близу 25 омладинки и омладинаца, а без омладинског актива: упозорење општинском омладинском руководству да нешто предузме. Лични дохици су велики ни мало — просјек износи 2.108 динара. Највећи лични доходак је 5.120, а најнижи 1.800. динара.

У колективу има 65 радника, а од тога у непосредној производњи 28. Женска радна снага доста је бројна. Од укупно 24 њих дводесет је активно укључено у непосредну производњу. И слуžbenički апарат је мали — свега њих седмора. Двојица су с високом, шесторицом са средњом, а само један с низом спремом. Има девет висококвалифицираних радника, а квалифицираних 13. док је остало особље кроз практичан рад оквалификовано, и то изгледа добро, и мајући у виду квалитет њихових производа.

Претежан број радника са интерном квалификацијом је

У пекари

с подручја ове и сусједних општина. Напустили су стада и врлети, мотику и посну, испуцалу првеницу. Стали су поред најсавременијих машина. Бојали су се у почетку од буке, са зебљом отретали завртње, са чуђењем осматрали бројчанике и разнобојна свијетла. Остали су, ипак, поред њих. Данас су машине постале њихове продужене руке.

Високи кредити, узети за изградњу овог објекта, и текши стамбени проблеми притискују овај млади колектив од његовог оснивања.

Рационалност и економију у пословању учили су да ситуација, и поред губитка од 700.000 динара на kraju прошле године, изгледа ружничаста. Овај губитак покривају остале основне организације удруженог рада. То је разлог што у пекари не жале посебно за својим посебним рачунима. Ова и идућа година треба да буду године добрих пословних резултата, јер ће четири петогодишња кредита, од укупних пет, бити ликвидирани.

Стамбена ситуација је, заиста, тешка. Купили су само један стан. За сада више не могу. Одлучили су да покушају са стамбеним кредитима. Чипи им се да ће тако с мање средстава моћи да реше више проблема.

Крећемо према људима и машинама. Да видимо то чудо технике модерне машине

и њихове руковаоце. Све тутњи, али ритмички — у малим размацима. Руковаоци у бијелим мантилима, претежко жене, нас и не примјећују. Заузети су командним полугама, очију нетремица уперених у бројне сказаљке, разнобојне и различитих димензија. Ту су Даница, двите Марице, Милица, Јоке и остала.

Различити мириси се смјејују од машине до машине. Прво осјећамо мирис брашна, затим усквашеног тијеста, да би нас на крају дочекао и испратио мирис свежег хљеба, различитих врста и облика. машине довлаче брашно из магацина, мјечре га и сију, мјесеје тијесто, соле га и квасе, мјере и обликују, пеку хљеб и одвозе га покретним тракама до магацина. Остало је да се само гајбе напуне. машине заиста добро раде, али, захваљујући опима који су упознали њихове ћуди, онима који су са њиховим „тајнама“ овладали.

Производе бијели, полу-бијели, ражјани, мљечни француски хљеб, кифле, земичке и лепиње, а по наруџбини и тост. Довољно да се задовоље свачији прохтјеви и жеље.

У прошлој години произведено је 5.600.000 килограма хљеба, иако је у вансезони пекара радила са 45% капацитета. Остварена је максимална дневна производња од

32 тоне хљеба, али се у наредној сезони очекује повећање дневне производње за још осам тona. Од укупне производње на будванској регији је пласирано 1.700.000 килограма хљеба или 30,4%, док су остали производи пријатели по сусједним комуналама, без обзира на жестоку конкуренцију.

Када је већ ријеч о томе, заинтересовали смо се о њиховим односима с кркунентима. „Добри су, баш добри“ — гласио је одговор. „Ми се пробијамо на тржишту квасницама, разноврсношћу и тачном испоруком. Зато, поједи уговорене, испечемо сваког дана по 1000 килограма хљеба за резерву. Да се одмах реагује, ако дође до потребе“. То није у њиховом интересу, али и то се мора поднijети као жртва. Кажу да су за сваку сарадњу и на сваком плану. Они то и дјелом доказују. Посебно њихови односи беспрекорни са „Житопрометом“ из Титограда, чије пословне партнери на Приморју снабдијевају својим производима.

Интересовало нас је ово наше, домаће тржиште. Тражили смо њихово мишљење о конкуренту-пекари „Стари град“, која послује у саставу МПИ — Београд. И добили смо га врло брзо. Сарадња је добра и, што се тиче њих, лојална. У прошлој години су 15 дана производили по 1000 килограма хљеба.

Када крену у четири сата, а у сезони у пола ноћи, знајте да 16 њихових возача креће на извршење деликатних задатака. Знају то они добро. Зато ријетко и гријеше.

Зато када их чујете, зајелите им срећан пут. У пролазу их поздравите силенама, без обзира ко се налази за воланима пекарских „фургана“. Да ли је то Радован Аврамовић или Радивоје Пајовић, Пеко Вујовић или Радован Вујовић, Васко Радоман или неко други — није важно. Важно је да сви они раде у интеграцији свих нас, и да нас нијесу изневерили.

Много успјеха у раду, другови пекари, и што скочију интеграцију!

Димитрије Јововић

Комуналније се не могу смањити

Делегација Мјесне јединице Будва II поставила је захтјев да се преиспита могућност смањења комуналнија за градње којима се рјешава стамбено питање.

Надлежни органи дали су одговор са којим се сагласио и Извршни одбор Скупштине. Истакнуто је да би у садашњем моменту било нејелисходно, и са економског и са друштвеног становишта, смањити и онако недовољно учешће, предвиђено одлуком Скупштине општине о уређењу грађевинског земљишта. Једини начин за смањење трошкова за комуналније по квадратном метру развијене стамбене површине, како се у одговору наводи, јесте колективна стамбена изградња, то јесте изградња

већих стамбених зграда. Да би се поткријено став дат у одговору, наводи се примерје насеља Бабин До у Будви где је за комунално уређење потребно 3.860.000,00 динара, подразумијевајући ту изградњу улице канализације, водоводне и ТГ мреже, јавне расvjете, канала одвод падавина и уређење зелених површина. Ово су само директни трошкови за уређење насеља, што значи да нијесу обухвачени трошкови опште инфраструктуре: главне саобраћајнице и системи водовода, канализације, енергетског снабдјевања, као и тргови и други јавни објекти.

М. Радуловић

ЗА СВЕСТРАНИЈУ САРАДЊУ

Предсједник Скупштине општине, друг Бранко Иванчевић, позвао је руководиоце друштвено-политичких и радијских организација, као и чланове Извршног одбора Скупштине општине на договор о једином до сада нетретираном питању, које се односи на пословне и друге везе које наше општине и њена привреда са општинама пословним партнерима из земље и иностранства. Очијењено је да је то подручје до сада било неоправдано запостављено и да је контакте свих врста вршило свако према свом нахијену, да ту није било никаквог реда, а још мање система и плана. Да је то тако, пајбое потврђује чињеница да се окупљени аудиторији почеле присећати које, када и којим поводом посећивају општину или неку радију организацију, па и поред тога није створена потпуна слика, јер није праћена ова проблематика. Као еклатантан примерје неорганизованости, нападен је и случај да је својевремено један страни држављанин одржавао сконопе на којима је требало расправљати о паводном добијању кредита за изградњу здравствених установа, па је таква "кредитна мисија" пресечена баш на подручју наше општине.

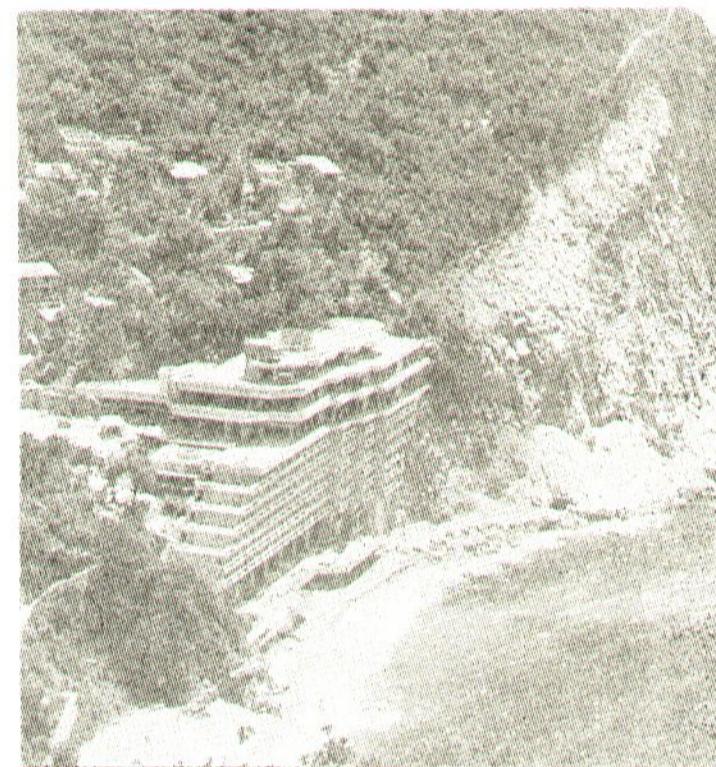
На организованост у овој области инсистира се због ње саме, а није за потчије-

њивање ни аспект самозаштите нашег друштва.

До сада није била развијена сарадња са општинама у земљи, иностранству, иако су обострани интереси налагали предузимање корака каближавању и учвршћењу пријатељства. Није постојао никакав програм или концепција сарадње у духу општештегословенске, несвеснане и мирольубиве политике. Ни на плану културне размјене и гостовања појединица и екипа из иностранства није било одређеног програма, већ се и то обављало стихијски и од случаја до случаја.

Да би се у овој области створио ред и послови одвијали по одређеном програму, договорено је да се предложе конкретне мјере које би требало предузети. У том смислу поменута је потреба формирања једног тијела на нивоу општине које би синхронизовало послове из овог домена. Скорији присути били су мишљења да би то требала да буде једна скупштинска комисија, која би се у маломе, и за потребе општине, савладала тим пословима сарадње и односа са другим општинама и пословним партнеријама. Коначно решење ће се донијести тек када то питање буде разматрала Скупштина општине.

М. Р.

Хотел у Перазића долу — умртвљене милијарде

ДЕЛЕГАТИ ПРЕДЛАЖУ И ПРИМЈЕЂУЈУ

ЗА СЈЕДНИЦУ СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ и њених вијећа, која је одржана 7. априла ове године, стигао је приличан број предлога и примједби делегација основних организација удруженог рада и других организација и заједница. Ево сунтице тех приједби и предлога:

МЈЕСНА ЗАЈЕДНИЦА НЕТРОВАЦ сматра да би на том подручју требало побољшати трговинску мрежу и асортиман робе, јер се дешавало да у сезони недостају најнеопходнији артикли. Продавнице су смјештене у привременим монтажним објектима, па би требало предузети градитељске објекти који ће одговарати намјени трговине.

Делегација се не слаже са чланом 5. Одлуке о кампованању, то јест да се општина примјењује и на Буљарицу, све док се не уреде локације како је Одлуком предвиђено. Ово из разлога, јер су до сада кампови на том подручју постављани иако земљиште није уређено за ту сврху.

МЈЕСНА ЗАЈЕДНИЦА СВЕТИ СТЕФАН је, исто тако, ставила примједбу на Одлuku о кампованању, истичући да су комуналне заједнице заједнице за своје подручје, а не службе Скупштине општине.

МЈЕСНА ЗАЈЕДНИЦА БУДВА II има највећи број примједби и предлога, па се у погледу изградње регионалног водовода предлаже да до сада утрошена средстава за водовод буду узета као учешће општине у изградњи будућег регионалног водовода.

Програм пропагандних акција Туристичког савеза општине за 1975. годину, по оцјени Делегације, није потпун јер је уз њега требало приложити и оно што је већ учињено за предстојећу туристичку сезону, а о неким питањима могло се раније расправљати, а не сада, на пратујућем сезоне. Неподијељено је минијење чланова Делегације да је трговина неорганизована и да свака каква је не може пратити привредни развој општине.

Због нерада су оштро критиковане, тијела већ основних самоуправних интересних заједница, бар што се тиче њихове активности на подручју Мјесне заједнице Будва II. Скупштина општине је у информацији о урбанизацији централне зоне у Будви узела у обзир предлог Делегације о урбанизацији подручја „Вељи виногради“, па се тражи обављење зашто није тако поступљено. У Одлuci о аутотакси услугама није предвиђено да је обавезно уграђивање таксиметара у колима.

Информација о трговини оцјењује се као нереална, јер се не може спровести увид у пословање продавница које немају жиро рачун у Будви. Исто тако, инсистира се да Извршни одбор Скупштине одговори Делегацији на захтјев да се на подручју Бечића отворе два нова трговачка пункта. Предлаже се да Скупшти-

ДОПРИНОС РАДУ СКУПШТИНЕ

на општине као непотпуну и нереалну не усвоји информацију о проблемима урбанизације централне зоне Будве. Делегација се залаже да се допуни Нацрт закона о издавању и усмјеравању средстава за стамбену изградњу, како би радне организације са сједиштем ван подручја општине, обавезно сачињавале програм рјешења стамбених питања радника запошљених у њиховим погонима и пословним јединицама на подручју наше општине.

У погледу склапања уговора о коришћењу одређених локација за кампованање предлаже се да то чине мјесне заједнице за своје подручје, а не службе Скупштине општине.

МЈЕСНА ЗАЈЕДНИЦА БУДВА II има највећи број примједби и предлога, па се у погледу изградње регионалног водовода предлаже да до сада утрошена средстава за водовод буду узета као учешће општине у изградњи будућег регионалног водовода.

Програм пропагандних акција Туристичког савеза општине за 1975. годину, по оцјени Делегације, није потпун јер је уз њега требало приложити и оно што је већ учињено за предстојећу туристичку сезону, а о неким питањима могло се раније расправљати, а не сада, на пратујућем сезоне. Неподијељено је минијење чланова Делегације да је трговина неорганизована и да свака каква је не може пратити привредни развој општине.

Због нерада су оштро критиковане, тијела већ основних самоуправних интересних заједница, бар што се тиче њихове активности на подручју Мјесне заједнице Будва II. Скупштина општине је у информацији о урбанизацији централне зоне у Будви узела у обзир предлог Делегације о урбанизацији подручја „Вељи виногради“, па се тражи обављење зашто није тако поступљено. У Одлuci о аутотакси услугама није предвиђено да је обавезно уграђивање таксиметара у колима.

Информација о трговини оцјењује се као нереална, јер се не може спровести увид у пословање продавница које немају жиро рачун у Будви. Исто тако, инсистира се да Извршни одбор Скупштине одговори Делегацији на захтјев да се на подручју Бечића отворе два нова трговачка пункта. Предлаже се да Скупшти-

на комисија која је обилазила терене за одређивање кампова није у целини обавиља посао, јер није дала извјештај о осталим камповима, који нијесу обухвачени Одлуком о кампованању, па постоји могућност отварања приватних ауто-кампова.

Делегација је поставила питање Извршном одбору у погледу потребе новог категорија стамбених питања радника запошљених у њиховим погонима и пословним јединицама на подручју наше општине.

тересујући на основу којег прописа су комисије зарачувале 14,00 динара по лежају за извршену категорију.

ООУР „СВЕТИ СТЕФАН“ ставила је примједбу само на информација о трговини на подручју општине, предлажући да се у оквиру плаћајућа унапређења привреде унапређења новог категорија лежаја за издавање туритима, посебно се ин-

ОСНОВНЕ ШКОЛЕ примјењују због нетачности података у списку делегата у различним самоуправним интересима.

ООУР Дом здравља Будва, Апотека и Јећишиће РВИ предлажу да би на свим плажама требало дозволити пристајање мањих пловних објеката и чамаца. Замјера се Извршном одбору зашто се не придржава програма рада Скупштине у погледу питања која треба ставити на дневни ред и времена када она треба да буду представљена Скупштини и њеним вијећима.

М. Радуловић

УВОД У САМОУПРАВЉАЊЕ

Права и дужности делегата

Д ЕЛЕГАТСКИ СИСТЕМ У НАОШОЛ ЗЕМЉИ незамјењив је инструмент за остваривање циљева радичке класе као водеће политичке снаге у нашем друштву у садашњој етапи изградње социјалистичких самоуправних односима као пута у бескласно друштво.

Самоуправни социјализам је само подржавање средстава за производњу, него и управљање радичке класе и свих радијућих људи и грађана укупним друштвеним пословима у сфери друштвеног рада и у политичкој најградњи. С тим у вези, делегатски систем ствара и осигуруја услове да радичка класа и сви радијући људи и грађани, самоуправно организовани у основним организацијама уврштенијем рада и других самоуправних организацијама и заједницама, самостално одлучују или одлучујуће утичу на ставове и одлуке скупштина друштвено-политичких заједница и других органа друштвено-политичких самоуправљања.

Постојање самоуправног делегатског система предстајаје историјском нужност која проистиче из положаја радичке класе и човека — самоуправљача, као основних покретачких снага у друштву, и цјелокупног система самоуправљања.

Самоуправни делегатски систем има поред осталог незамјењиву улогу у суједињавању статистичких, бирократских, техногратских, националистичких и других деформација.

Самоуправљање, као нови квалитет демократије, проистиче из положаја радијућих људи у политичком систему. Увођење делегатског система представљаје даљи корак у превладавању представничког система и његовог замјењивања цјеловитим системом самоуправљања. Преко делегација и делегата радичка класа и сви радијући људи непосредно управљају и одлучују о свим пословима своје уже средине и цјелога друштва.

Делегација као колективно тијело представља инструмент за остваривање проблема управљања друштвеним пословима у друштвено-политичким заједницама. Она је спона која непосредније повезује радијуће људе својих организација и заједница са ширим и заједничким интересима.

Најосновнија функција делегација — као инструмент повезивања и укључивања основних самоуправних организација и заједница радијућих људи у остваривању задатака скупштине — јесте у томе да омогући организовано учешће и аутентично изражавање људских интереса приликом разматрања општих и заједничких друштвених потреба. У вијеснима скупштинама друштвено-политичких заједница делегати имају Уставом и Статутом утврђена права и дужности. Имају право да вијеснима чији су чланови подносе пре-

логе општих аката. Делегати имају право да претпостављају разматрање свих других питања која спадају у дјелокруг обичноштог вијећа. Одређени број делегата може да предлаже изборе и именовање који су у надлежности вијећа, а за које Устав није одредио да их предлажу одређена тијела. Делегати имају право да Извршном одбору и организацијама управе постављају питања о извршавању прописа и спровођењу политичке, као и да на постављено питања добију одговоре.

Имају право да постављају питања објекту одговорности, као и да на постављено питања добију одговоре.

Имају право да постављају питања објекту одговорности, као и да на постављено питања добију одговоре.

Имају право да постављају питања објекту одговорности, као и да на постављено питања добију одговоре.

Имају право да постављају питања објекту одговорности, као и да на постављено питања добију одговоре.

Имају право да постављају питања објекту одговорности, као и да на постављено питања добију одговоре.

Д. Станковић

ПРОЈЕКТ „ЈАДРАН ІІІ“

МОРЕ СЕ СВЕ ВИШЕ ЗАГАЂУЈЕ

СРЕДОЗЕМИОМ МОРУ, а с њим и Јадрану, пријети опасност. Ко све и како мути Јадран? Како најефикасније заштитити најливавији море па свијету од загађивања и, што је још значајније, како сачувати флору и фауну мора коме су генералне многе приче, пјесме и симфоније? Та и многа друга питања постављају се све чешће, засада још увијек без одговора, али схваћена су толико озбиљно да се у одговарајућим загонеткама ангажују највећи умови науке, технике, културе, биологије и — туризма. Јер, констатација да не је двадесет до двадесет пет година изумријети сваки живот у Јадрану, под претпоставком да се досадашњим темпом не контролисано у његове воде „убrizгавају“ разне отровне материје, сама за себе је довољна да се сингулариза узбуни.

Овим и другим питањима најокретније се разговарало на недавно одржаном сконференцијском скупу делегација градова Југославије и Италије, где су, поред 450 представника јадранских градова присуствовали и експерти неколико међународних организација, затим представници наших савезних и републичких органа. Не можемо да не кажемо: на једном овако озбиљном и значајном сконференцијском скупу учествовали стручњаци Завода за биологију из Котора! Образ

личине. Нафта дјелимично и с те стране, доспјева у море. И лаици уочавају загађивање морске воде од уља. Како до тога долази? Многи бродови уљне отпадке избацују изван лука у море. То је могуће, јер не постоји никаква контрола. Загађивање уљима са конина, како се чуло у Сплиту, незнано је. Томе је доприносила обавеза да сва нова постројења која користе уље морају да имају уређаје за пречишћавање отпадних материја. Очито да је овде подстигнут успјех. Али, како то није доволјно, поставило се као обавезно ефикасније контролисање бродова у току пловидбе на отвореном мору. Сматра се да ће се и овде постићи успјех ако се оствари једнинична контрола бродова с југословенско-италијанске стране не само приобалних вода већ и отвореног мора.

Но, опасност не долази само с мора, у ком пралицу је до сада и била усмјерена контрола. Истиче се да је извор загађивања све више конине. Стручњаци скрећу пажњу: Бацити поглед дуж јадранске магистрале, а затим на наше улице, тргове, тржнице, паркиралишта, кућица дворяната, плаже, градске депоније!... Истовремено поставља се питање — када са отнацима? Стручњаци сматрају да је спаљивање смеша уз примјену електростатичних филтера

Плажа хотела „Маестрал“

ложење, незванично истине, било је да За-вод није имао толико новаца да бар један његов стручњак отпнује у Сплит! Када се зна да је вода Которског залива прилично загађена и да су баш стручњаци За-вода на то одавно упозорили, несхватаљиво је да је то могао да буде проблем да се присуствује овако значајном сконференцијском скупу.

Јадранско море једно је од првих које ће доживјети биолошку смрт. Таква судбина га — прогнозирају стручњаци — чека у скорој будућности. Оцјенујући загађеност Јадранског мора, према подацима којима се располаже, констатује се да је његова природна еколошка равнотежа поремећена. Те промјене су нарочито уочљиве у његовом најсјевернијем дијелу, где се уноси велика количина отровних материја и соли. У сјеверном Јадрану, — почев од трибинско-венецијанског залива, формира се вода која повремено „путује“ према дубљим регионима Јадрана и Средоземног мора. Загађивање тако може да угрози и испира морска пространства.

Развој индустрије и технологије прати и све већа количина штетних материја које угрожавају море. На првом мјесту ту се убрајају тешки метали (живица, олово и др.), биоциди (пестициди, инсектици, хербициди), и радиоактивни отпади. Проблем је што морска вода не може да их раствори, а по некад они се акумулирају и у живим бијима!

Јадранским морем превезе се сто милиона тона нафте годишње. На обали се у рафинеријама прерађује половина те ко-

најбоље рјешење. Речено је да су Италијани на свом дијелу обале у томе отишли далеко и да њихова искуства треба користити. Досадашња пракса да се смеће депонује на просторима ван градова оцијенила је као неприхватљива. Јер, површинско одлагање смећа, усљед конфигурације обале и геолошких особина крша, медвеђу слугу прави борби против загађивања мора. Прије или касније, то доводи до његовог загађивања, јер ће му вода све те отровне и нечисте материје донијети.

Стручњаци су закључили да само јединичка политика интегралне заштите Јадранског мора од загађивања и одговорност за савремене социјалне, економске и културне интересе човјека може осигурати боље услове за очување чистоће Јадрана и за заштиту приобалног подручја, које је од животне важности за становнике градова обе земље. Стална активност градова и општина јадранског подручја на заштити мора је неопходна и обавезна. Треба успоставити једниничку контролу и међусобну сарадњу при отклањању опасности од загађивања, и то изградњом уређаја за пречишћавање отпадних вода и гасова, као и утврђењем посебне службе за праћење загађивања нафтом и пјеним дериватима, биоцидима и индустријским отпадним материјама. Оваком ставу према проблему загађивања Јадрана дата је пунна подршка представнику градова Југославије и Италије, првенствено, ради даљег развоја туризма као привредне гране за коју су сви подједнако заинтересовани.

Драгослав Новаковић

Рампа за дивље менаџере

„Обичај“ да Црногорско приморје у току љета преплаве многобројни „дивљи“ менаџери и сумњиве агенције, нудећи музичке оркестре, пјеваче и другу забаву, биће најзад прекинут. Музика ће се добијати искључиво преко пословнице „Будва — концерт“ која ради у саставу Културног центра у Будви. Преко ње ће се ангажовати музички састави за све објекте од Херцег-Новог до Улциња.

— Досадашња пракса писала, када је био у питању музички живот у току туристичке сезоне — рекао нам је Чедо Шпадијер, шеф пословнице „Будва — концерт“. — Дивљих менаџера било је много, добијала се неквалитетна музика, паре су одлазиле у унутрашњост. Ријешили смо да томе кончно станемо на пут.

Преко пословнице „Будва — концерт“ на Црногорско приморје ће стићи у току сезоне 35 различних оркестара с преко двадесетак вокалних солиста, који ће забављати госте на терасама и у баровима наших хотела. Пословница има музиколога који ће пратити квалитет музичког програма, бринути се о репертоару, жељама гостију и извођачима. Већ у току прошле године спроведене су анкете међу страним гостима о томе какву музiku желе, па ће бити удовољено њиховим захтјевима.

— Музички програм ће бити веома садржајан — истиче Чедо Шпадијер — „гариријан“ изворним фолклором: наступаће ансамбли „Кањон“ из Будве, „Његош“ из Цетиња, фолклорна група из Котора и познати ансамбли из унутрашњости.

У плану је у свим мјестима дуж наше обале, избор најљепше дјевојке плаже или града, који ће пратити богат забавно-музички програм. Осим тога, преко Попловнице ће бити организовани концерти озбиљне музике у „звјерињаку“ у Милочеру, што ће постати традиционално, затим концерти забавне музике у свим мјестима јужног Јадрана, као и гостовање познатих цез-пјевача из иностранства. У јулу и августу биће приређиване такозване — „веселе ноћи“ уз учешће великоликог броја музичара, солиста, та-кмичара у вожњи чамаца и глисера.

С. Г.

ЛИКОВНИ СТВАРАОЦИ У БУДВИ

У просторијама Модерне галерије у Будви, 4. априла отворена је изложба „ЦРНОГОРСКИ СЛИКАРИ И ВАЈАРИ“. Изложени су радови 48 црногорских сликара и вајара, међу којима су слике и скulpture најпознатијих југословенских ликовних стваралаца, међу којима су Петар Лубарда, Мило Милуковић, Александар Пријић, Дадо Ћурић, Ђојко Весиљевић, Никола Гвозденовић, Вујко Радовић, Вово Станић, Лука Томановић и Филип Филиповић.

Ова изложба је прва овогодишња приредба у Модерној галерији, а резултат је дугогодишње плодне сарадње између дводесетак културних институција — Модерне галерије у Будви и Модерне галерије у Титограду, где је, истовремено, отворена изложба — Савремени експресионисти, чији су експонати власништво будванске Галерије.

У присуству великог броја грађана, изложбу је отворио др Мирослав Лукетић, директор Културног центра у Будви.

Изложба ће бити отворена до 20. априла.

В. Владић

Како распоређивати доходак

Општинско синдикално вijeће у Будви организовало је савјетовање о реализацији програма активности на спровођењу јавне дискусије о стицању и распоређивању доходака и расподјели личних доходака. Након тога чланови активи предавача упознали су раднике са Нацртом друштвеног договора, послије чега се приступило оцењивању досадашњег система расподјеле у свакој организацији. У свим основним организацијама уздруженог рада формиране су комисије за израду нацрта самоуправног споразума које сачињавају активисти из одређених

структуре, затим економисти, правници и представници радних заједница. Ово тијело имаће задатак да ради на Самоуправном споразуму који ће се закључити између радника из више основних организација уздруженог рада у оквиру групација дјелатности, што се, у конкретном случају, односи на раднике „Монтенегротурист“.

Предлоге и примједбе на Нацрт друштвеног договора радници могу давати до половине априла преко својих организација уздруженог рада и Општинског синдикалног вijeћа.

Озелењавање Лучице

Прошлог љета је на Црногорском приморју било више пожара изазваних намјерио или случајно. Тако нешто није заobišlo ни Петровац, познат у туристичким круговима као велики парк. Само једном приликом, пожар је уништио велики комплекс борове шуме у Лучици. Мјесна заједница је недавно приступила пошумљавању тог комплекса, тако да је засађено око 3.000 борових садница. Радове је извело предузеће „Расадници БЕОГРАД“, и то тако да ће тај комплекс служити као огледна парцела.

С. Павловић

ИЗ НАШЕ ПРОШЛОСТИ

Пред 550-годишњицу Будванског статута

Ј ЕДАН ОД НАЈЗНАЧАЈНИЈИХ правноисторијских споменика у Црној Гори, Статут Будве настао је највећим делом за време владавине цара Душана (1331 — 1355), када је, како се претпоставља овај град достигао највећи степен развоја.

Два примјерка Статута налазе се у Библиотеци св. Марка у Венецији, а по један у Задру и Сплиту. Пети примјерак (преписа га је 1854. године Стефан Митров Ђубиша) чува се у Архиву Југословенске академије знаности и умјетности у Загребу, а шести у Музеју — библиотеци Валгасара Богишића у Цавтату.

Статут је са староиталијанског на сопскохрватски језик превео Никола Вучковић, након чега је, 1970. штампан у едицији „Анали Будве“.

Прво поглавље Статута датирало је 1426. године, што значи да се 1976. године за-

ПОСЛОВИЦЕ И ИЗРЕКЕ

НАСИГУРНИЈА ПРОПОВЈЕД

Где сабља не помаже глави, а глава сабљи, не било ни једне ни друге.

*

Страшина је рана одјечена глава.

*

У кога је потача, у тога је и нож.

*

Ржи и кад сламу једи!

*

За мир се својски бори само онај ко је рат скупо платио.

*

Јупаштво без чојства — смрди!

*

Примјер је најсигурнија проповијед.

*

Чојство је кад човјек другог брани од зла у себи, а јупаштво кад себе брани од зла у другом.

*

У образ може свако да ми погледа, али у трбух не може.

*

Ништа није слатко ако се добро не заљути.

*

Један је живот, а много начина да се узме.

*

Само стока тражи дубоко корито, а људи чест и поштење.

*

Само будали сви људи смрде на исти начин.

Станко Паповић

На релацији: продавац — потрошач

Основни закон о промету робе регулише нормативно правнију страну у области размјене обода. Такозвани обори трговинске обичаји „обрађени су у општим узансама о промету робе и у посебним узансама за промет појединачних производа.“

Основни закон дошао је као нужност која гарантује заштиту потрошача у промету на мало. Тако ООУР која се дава прометом робе на мало може одређене производе трајније вреоносни пустити у промет ако су на прописани начин означени, објављени и пакованы и ако су снабдевени упутством о начину употребе и одржавања, а тестом цертификатом и гарантним листом.

Прописи о квалитету и оружју својствима робе, који су императивни имају економски разлог за производица, а оружјени и економски за потрошача. Обавезно означавање, овлаштавање и паковање производа регулише се посебним прописима и одјеловима прописа, који су обавезни за производица.

Законодавац је тачно одредио производе који се стављају у промет с пратећим исправом, „легитимацијом производа“, која, уз поштовање правила понашања према њему, даје нају да предмети производ фунционише исправно за одређени временски период.

Атест је свједочба научне установе о својствима производа, техничким особинама, функционалности једног ријечују о томе да поизвод испуњава услове за стављање у промет и да има употребну вриједност.

Цертификат је свједочба као и атест, с том разликом што га издаје одређена организација или органи, и то на основу прописа и уговора.

За одређене производе трајније употребе издају се гарантни лист и техничко упутство. Гарантни лист јамчи да ће производ функционисати у гарантном року исправно по намјени, да ће се у најкрајем року, у складу са уговором, навални ред да „прорадио“, тако да у размаку од двадесетак минута оба брата Вукотића угрожавају резервни голмана Даџића и домаћи воде са 5:1.

Утакмица је, иначе, била динамична тако да је у првих 45 минута „Ибар“ по вео са 1:0 голом С. Ђрђанића. У другом полувремену пет тровачких навални ред је „прорадио“, тако да у размаку од двадесетак минута оба брата Вукотића угрожавају резервни голмана Даџића и домаћи воде са 5:1.

Утакмица је, иначе, била динамична, са очигледном надмоћношћу домаћих. Из-

гаранција је продужава за колико је оправка трајала, али не више од 90 дана. Када се производ у року од 90 дана не оправи, датавац јамства је дужан да произведе замјеник исправним новим или да врати плаћену цијену уз накнаду штете уколико ју је потрошач претрпео.

Интенција законодавца била је да у складу са заштиту потрошача и економске интересе производа. Економски интереси производаца манифестишу се кроз углед и повјерјење потрошача.

Продавац на мало је законски јамац који задјено са обављањем мора испунити обавезу гарантије. Обавеза јамства јавља се из купонирајућег уговора, па је и већа по отсуству, а може бити и дужа по трајању.

Квар и сметња за исправно функционисање производа, могу се јавити као поље за скрипену мању, а најкасније у року од шест месеци од часа куповине. Продавац на мало, када испуни обавезу према потрошачу за скрипену мању, има реческо право према производицу.

Рок рекламија за скрипене мање може се уговорити и дуже од прописа производачких обичаја.

Однос потрошач-продавац на мало у нашем правном систему једино је постављен кроз Закон о промету робе, мада и остали прописи индиректно штите потрошача, прописујући услове под којима један артикал може бити поштети у промет, као и рок трајања и остале својства робе.

Радислав Поповић

ВИЈЕСТИ ИЗ ПЕТРОВИЦА

„ИБАР“—ПОТОПЉЕН

Пред око 1000 гледалаца по идејном времену за игру у Петровицу је 30. марта одигран дерби зачеља измену „Петровца“ и „Ибра“ из Рожаја. Утакмица је била врло динамична тако да је у првих 45 минута „Ибар“ по вео са 1:0 голом С. Ђрђанића. У другом полувремену пет тровачких навални ред је „прорадио“, тако да у размаку од двадесетак минута оба брата Вукотића угрожавају резервни голмана Даџића и домаћи воде са 5:1.

Утакмица је, иначе, била динамична, са очигледном надмоћношћу домаћих. Из-

гледало је то како „освета“ Петровчана за бодове изгубљене у Тивту. Судија Д. Петровић је слабо водио овај меч — често се упушио у непотребне дијалоге с играчима обје екипе, али то није утицало на резултат.

Може се констатовати да је недјељно послијеподне било први спорчки ужитак за бројну публику која је пратила овај сусрет. Иначе, утакмица је била мирна, с једним жутим картоном, али без већих инцидената.

С. П.

ОСНОВАН ШАХОВСКИ КЛУБ

Петровац је 30. марта и званично добио шаховски клуб. Основачкој скupštini од стране Шаховског савеза Црне Горе, као гост, присуствовао је мајсторски кандидат Лутовац. Том приликом формиране су секције и договорено локално такмичење, а за 13. април одређени су играчи који ће се такмичити с неком прилогорском екипом извученом путем жреба за куп Маршала Тита.

Иначе, петровачки шахисти су у два наврата имали прилику да одиграју симултане с познатим југословенским велемајсторима Минићем и Јаношевићем, а једанпут је као посматрач био присутан и велемајстор Глигорић.

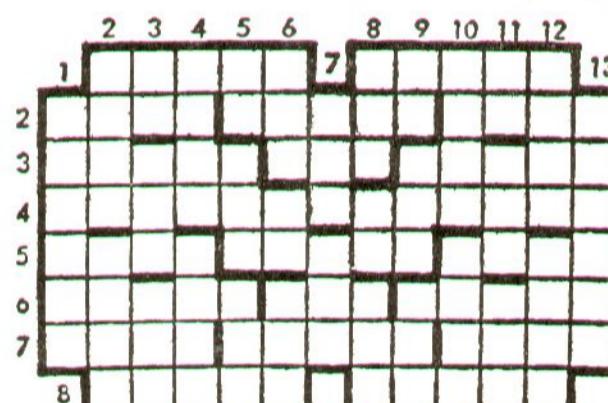
С. Павловић

ЗАВРШЕН ПРОЈЕКТ НОВОГ ГРОБЉА

Ново гробље (пројекат је израдила архитекта Миланка Вуковић), лоцирано у непосредној близини манастира Подманице, спуштаће се те расасто, односно каскадасто према мору. Захватаће површину од 40.000 квадратних метара, а градиће се у двије фазе. Имаће седам парцела и алеју великане, с пуно зеленила. Поред двије капеле, у кругу гробља биће продавници цвијећа и вијенаца, као и свечано двориште у облику гувни.

С. П.

Укрштене ријечи број 22

ВОДОРАВНО: 1) Неопходне материје за растење и функцију организма — слој у кори жилог дрвета који штити стабло од високих температура и исушивања; 2) Врста животиње — ротор — врста чорбе; 3) Презиме једног нашег генерала, пре минулог 1949. године — језеро у Сјеверној Америци — лијек против маларије; 4) Познати пустолови из Будве; 5) Рибља јаја — познати бекчи фудбалски клуб — лопов провинцијализам; 6) Сова (провинцијски) — проналазач парне машине — бивши западнонемачки канцелар; 7) Врста колатка — средњовјековни оклопни коњаник — карник; 8) Познати загребачки глумац (Антон) — широка трака од сјајне скупоцјене тканине на којој се носи орден највишег степена,

УСПРАВНО: 1) Жижке — Котор; 2) Пак — алкар — Ерос; 3) Антар — аут — Емона; 4) Дробни пјесак; 5) Икра — Клара — рапа; 6) Наста — Кле — лимит; 7) Амра — Татри — Лоци; 8) Април — Авала.

РЈЕШЕЊЕ УКРИШТЕНИХ РИЈЕЧИ БР. 21

ВОДОРАВНО: 1) Жижке —

Котор; 2) Пак — алкар — Ерос;

3) Антар — аут — Емона; 4) Дробни пјесак;

5) Икра — Клара — рапа;

6) Наста — Кле — лимит;

7) Амра — Татри — Лоци; 8) Април — Авала.

Страдимир Фатић